

Vlaams
Parlement

stuk **2284** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 9 januari 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de dames Fatma Pehlivan en Sabine Poleyn,
de heer Karim Van Overmeire,
de dames Fientje Moerman en Elisabeth Meuleman
en de heer Boudewijn Bouckaert

betreffende de inspanningen
van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking
met betrekking tot het recht op onderwijs voor meisjes

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Jan Roegiers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

2284 (2013-2014) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking behandelde op 7 januari 2014 het voorstel van resolutie betreffende de inspanningen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking met betrekking tot het recht op onderwijs voor meisjes.

1. Toelichting door mevrouw Fatma Pehlivan, eerste indiener

Mevrouw *Fatma Pehlivan* wijst erop dat het voorstel van resolutie zijn oorsprong vindt in het buitenlandse werkbezoek dat een delegatie van deze commissie begin oktober aan Cambodja en Vietnam bracht, in de campagne ‘Alle meisjes naar school’ van Plan België en in de verschillende vragen om uitleg die over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in de onderwijssector reeds gesteld werden.

Helaas moet worden vastgesteld dat er wereldwijd nog altijd 126 miljoen kinderen niet naar school gaan. Hiervan zijn ongeveer de helft meisjes. Dat heeft te maken met een aantal specifieke barrières, zoals tienerzwangerschappen, huwelijken op jonge leeftijd en seksueel geweld tegen meisjes op en op weg naar school. Sub-Sahara-Afrika, waaronder dus ook de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, en Zuid- en West-Azië zijn de regio's met het grootste aantal meisjes dat niet naar school gaat.

Een bijkomend probleem is dat de kwaliteit van het onderwijs in vele landen in het Zuiden nog steeds veel te wensen overlaat. Kinderen die wel naar school kunnen gaan, behalen als gevolg daarvan bijzonder slechte leerresultaten. Die kinderen, die vaak na vijf of zes jaar onderwijs nog steeds nauwelijks kunnen lezen, schrijven of rekenen, realiseren de facto hun recht op onderwijs niet en hebben bovendien zeer veel kans om vroegtijdig te stoppen met school.

In het voorstel van resolutie wordt in de eerste plaats gefocust op meisjes. Onderzoek heeft uitgewezen dat scholing van meisjes een uitstekende investering is om armoede in te dijken. Meisjes die naar school gaan, maken immers hun eigen keuzes, hebben later een hoger inkomen, krijgen op een later moment kinderen en kunnen zichzelf beter beschermen tegen geweld. Ze zullen niet alleen zelf een beter leven hebben, maar ook hun kinderen zullen gezonder zijn en langer naar school gaan. Onderwijs voor meisjes remt bovendien de bevolkingsgroei en draagt bij tot de economische groei en het ontstaan van democratische samenlevingen.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking kan diverse maatregelen treffen die bijdragen tot het realiseren van het recht op onderwijs van meisjes – ook van jongens trouwens – in het Zuiden, vooral gebruikmakend van de in Vlaanderen aanwezige expertise met betrekking tot kwaliteitsverbetering van onderwijssystemen en gelijke onderwijskansen. Die expertise werd hier bovendien sterk ontwikkeld door de VVOB (Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand). De VVOB, die bovendien een zeer goede werking heeft in Vietnam en Cambodja, heeft zich de voorbije jaren geherpositioneerd tot een sterke organisatie die gespecialiseerd is in het begeleiden van staten in het Zuiden bij het ontwikkelen van een sterk kwalitatief onderwijsbeleid. In het voorstel van resolutie wordt dan ook gevraagd om de rol van de VVOB te versterken als platform voor uitwisseling van Vlaamse onderwijsexpertise en als belangrijke partner van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid op het vlak van basisonderwijs en secundair onderwijs.

Tot op heden blijft de Vlaamse steun aan het onderwijs in het Zuiden beperkt. Bovendien is die steun al verschillende jaren op rij in dalende lijn. Onderwijs is jammer genoeg geen prioriteit bij de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Nochtans zou Vlaanderen, bouwend op de grote expertise die het de laatste decennia heeft opgedaan, er sterk toe kunnen

bijdragen om in het Zuiden de onderwijskwaliteit te verbeteren en gelijke onderwijskansen te realiseren. In dit voorstel van resolutie wordt dan ook gevraagd om de Vlaamse positie ten opzichte van de steun aan het onderwijs in het Zuiden te herbekijken en via de Vlaamse ontwikkelingsamenwerking en via de Vlaamse bijdragen in multilaterale samenwerking bij te dragen aan het lager en middelbaar onderwijs in de partnerlanden.

Naast een herziening van de Vlaamse steun aan het onderwijs in het Zuiden in het algemeen, kan Vlaanderen ook een aantal maatregelen nemen die de onderwijspositie van meisjes helpt verbeteren. Inzonderheid de strijd tegen de barrières voor de toegang tot en de vervolmaking van het onderwijs voor meisjes, is daarbij cruciaal. De indieners vragen dan ook aan de Vlaamse overheid om op relevante internationale fora duidelijk stelling te nemen ten voordele van de strijd tegen huwelijken op jonge leeftijd, tienerzwangerschappen en seksueel geweld op scholen.

2. Bespreking

Mevrouw *Sabine Poleyn* zegt dat uit heel wat onderzoek blijkt dat onderwijs de kern is voor ontwikkeling. Basisonderwijs is fundamenteel, zeker voor meisjes, want die blijven daar heel vaak van verstoken in landen in het Zuiden. Daarom is het belangrijk dat onderwijs wordt erkend als maatschappelijke actor in de ontwikkeling en dat daar oog voor is in het ontwikkelingsbeleid van de Vlaamse Regering. Onderwijs kan een belangrijke rol spelen in het Vlaamse ontwikkelingsbeleid an sich, maar dat beleid is breder dan alleen het Departement internationaal Vlaanderen: elk beleidsdomein en elke minister kan een eigen ontwikkelingsbeleid voeren.

De spreekster wijst voorts op het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking. Daarin zijn een aantal principes en voorwaarden opgenomen, die uiteraard gerespecteerd moeten worden. Zij denkt specifiek aan coherentie en concentratie. Zowel in deze commissie als in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd al bij herhaling aangegeven dat onderwijs de ‘Unique Selling Proposition’ van Vlaanderen is. Vlaanderen is sterk op dat domein en moet dat ook blijven. Bovendien moet er op dat domein sterker worden ingezet bij de buitenlandse relaties. Wat specifiek het buitenlands beleid inzake ontwikkelingsamenwerking betreft, is de VVOB een actor die al heel wat expertise heeft opgebouwd inzake het ondersteunen en begeleiden van landen bij het uitbouwen van een onderwijsbeleid. In het voorstel van resolutie wordt erop gewezen dat de VVOB logistiek wordt ondersteund door Vlaanderen, via de financiering van het secretariaat in Brussel. Er liggen ook heel wat kansen om uitwisseling te creëren tussen Vlaamse onderwijsinstellingen en Vlaamse experts enerzijds en beleidsmensen en -instellingen in het Zuiden. Dergelijke uitwisseling kan voor beide partijen voordelen opleveren. De spreekster besluit dat haar fractie dit voorstel van resolutie, waarin aandacht wordt gevraagd voor deze problematiek, dan ook zal goedkeuren.

Mevrouw *Fientje Moerman* wil als indiener van het voorstel van resolutie wijzen op het belang ervan. Wanneer er noodsituaties ontstaan, is het onderwijs voor meisjes vaak het eerste slachtoffer. Dat is niet alleen zo omdat bepaalde groepen, zoals in Afghanistan bijvoorbeeld, onderwijs voor meisjes tegenwerken, maar ook omdat de veiligheidsomstandigheden dan van die aard zijn dat ouders om begrijpelijke redenen verkiezen om hun dochters thuis te laten. Er is een directe correlatie tussen onderwijs voor meisjes en vrouwen en het economische welvaartspeil van een land. Die correlatie wordt quasi door alle internationale instellingen geaccepteerd en wordt door onderzoek aangetoond.

De spreekster merkt voorts op dat Vlaanderen een grote expertise heeft op onderwijsgebied. Die expertise wordt in het buitenland ook aanvaard, zoals ook bleek bij het werk-

bezoek aan Cambodja. Die kennis moet ter beschikking worden gesteld van wie daarom vraagt en de hulp moet ook als hefboom worden gebruikt om ervoor te zorgen dat in de betrokken landen primordiaal aandacht wordt geschonken aan het belang van onderwijs voor meisjes in noodsituaties. Dat in Cambodja niet minder dan 20 percent van de mannen onomwonden toegeeft al een vrouw te hebben verkracht, zegt veel over het gevaar dat vrouwen en meisjes daar in het dagelijkse leven lopen. Er moet dan ook over worden gewaakt dat de veiligheid voor meisjes, zeker in een schoolomgeving, absoluut is gewaarborgd. Dat is een *conditio sine qua non* als men wil dat kinderen naar school gaan. Dat element moet dan ook systematisch worden ingesloten in de hulp die in het buitenland wordt verleend.

De heer *Karim Van Overmeire* stipt aan dat het hier om een zeer evenwichtige tekst gaat over een problematiek die gelukkig steeds meer in de belangstelling komt. Hij verwijst in dit verband naar het Pakistaanse meisje Malala Yousafzai, dat op elfjarige leeftijd door de Taliban werd neergeschoten, in een poging om meisjes te intimideren zodat ze niet langer naar school gaan. Ze heeft het geluk gehad om in Groot-Brittannië verzorgd te worden en heeft zo kunnen herstellen van haar verwondingen. Intussen is ze zowat een ambassadeur geworden van de strijd voor het recht op onderwijs voor meisjes en heeft ze op wereldvlak de aandacht kunnen vestigen op het belang van deze problematiek.

Het gaat hier enerzijds ontegensprekelijk om een individueel recht, maar anderzijds gaat er ook een belang voor de samenleving mee gepaard wanneer het gaat om armoedebestrijding, daling van het geboortecijfer en een verstandige geboortepolitiek. Er is geen hogere wiskunde nodig om te beseffen dat een samenleving die 50 percent van haar bevolking niet naar school laat gaan, ook een samenleving is die 50 percent van haar potentieel onbenut laat. Onderwijs voor meisjes is aldus niet alleen in het voordeel van de meisjes zelf, maar ook van de gehele samenleving. Ook de N-VA-fractie zal het voorliggend voorstel van resolutie derhalve goedkeuren.

De heer *Frank Creyelman* zegt dat Vlaams Belang van oordeel is dat ontwikkelingssamenwerking met noodlijdende volkeren uiteraard noodzakelijk is, maar dat het niet de bedoeling kan zijn dat de betrokken landen door die ontwikkelingssamenwerking voor altijd afhankelijk worden gemaakt van steun uit het Westen. Alleen projecten die er voor zorgen dat ontwikkelingslanden na verloop van tijd op eigen benen kunnen staan, verdienen steun. Los van de ethische context van het voorstel van resolutie, waar ook Vlaams Belang volledig achter staat, is het ondersteunen van het onderwijs voor meisjes en vrouwen een middel bij uitstek om ontwikkelingslanden minder afhankelijk te maken van hulp uit het Westen. Meisjes en vrouwen zijn in het Zuiden, net zoals hier, een belangrijke hoeksteen van de samenleving, maar hebben daar maatschappelijk uiteindelijk weinig of geen inbreng. Door hen onderwijs te verschaffen, kan op termijn de archaische en soms op religieuze gebuiken steunende samenleving duurzaam worden veranderd.

Het voorliggende voorstel van resolutie kan zeker een aanzet zijn om de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking efficiënter en duurzamer te maken, door een heroriëntering ervan. Het is wel nogal wrang om het onderwijs in andere landen vorm te willen geven, terwijl het onderwijssysteem in de eigen Vlaamse samenleving ter discussie staat en er bovendien bij de islamitische gemeenschap een voorzichtige tendens merkbaar is om het onderwijs in eigen handen te nemen en deels alle zaken waar in deze motie voor wordt gepleit, op de helling te zetten. Wegens het ethische karakter ervan en omdat de inhoud integraal kan worden onderschreven, zal de Vlaams Belangfractie dit voorstel van resolutie goedkeuren, zij het met deze opmerkingen in het achterhoofd.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de inspanningen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking met betrekking tot het recht op onderwijs voor meisjes wordt unaniem met 10 stemmen aangenomen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Jan ROEGIERS,
verslaggever